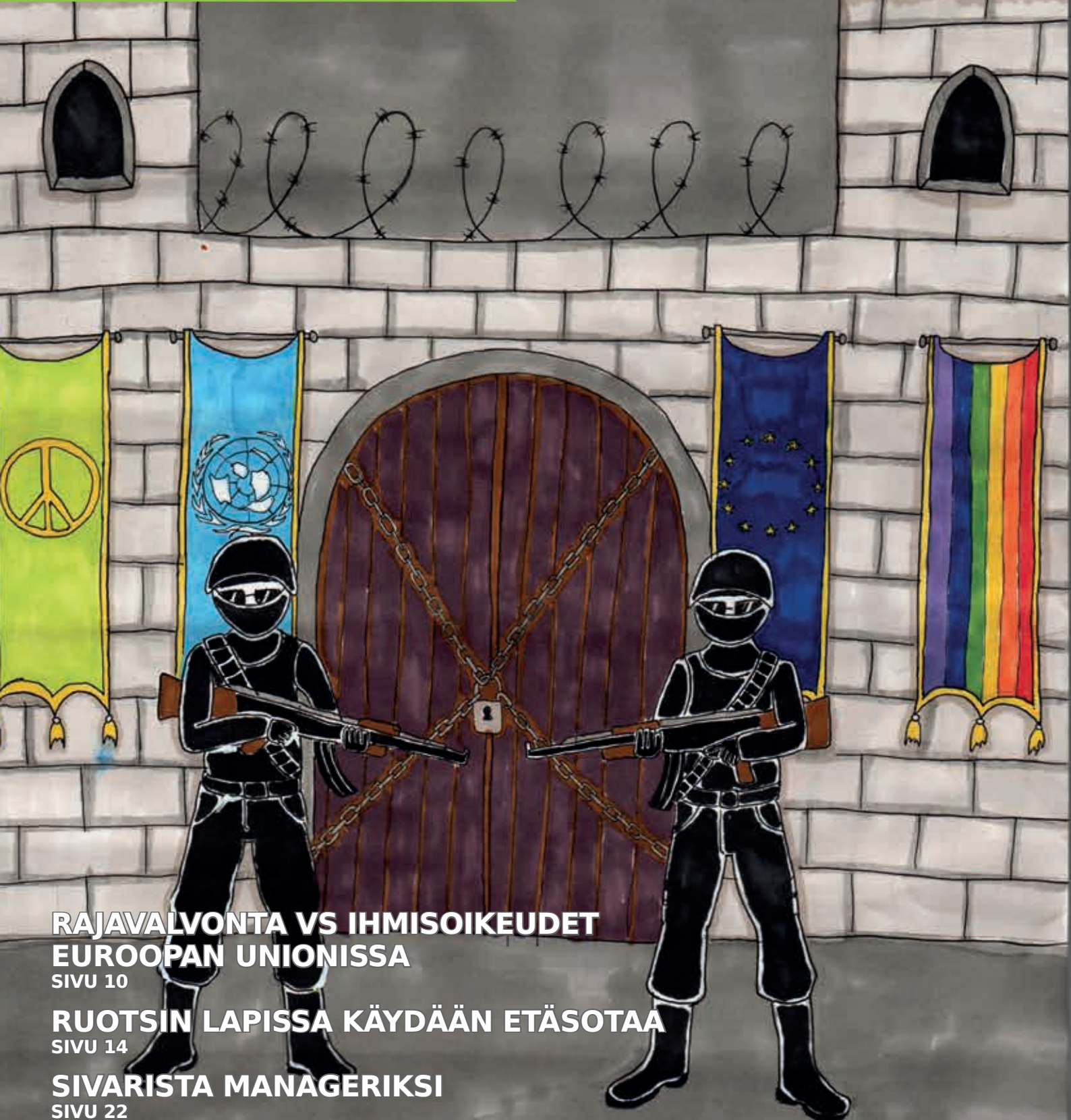

ANTI- MILITARISTI

NRO 4 • 2015

RAJATON JULKAISU

**RAJAVALVONTA VS IHMISOIKEUDET
EUROOPAN UNIONISSA**
SIVU 10

RUOTSIN LAPISSA KÄYDÄÄN ETÄSOTAA
SIVU 14

SIVARISTA MANAGERIKSI
SIVU 22

OSTA AKL:N TUKITUOTTEITA

www.akl-web.fi/yhdistys/myyntituotteet

Tuotteita voi tilata AKL:n toimistolta p.040 836 2786, tilaukset@akl-web.fi
Myös paikan päälle toimistolle voi tulla ostoksille - varmistathan etukäteen, että toimistolla ollaan paikalla. Minimitilaus 4 euroa, jos maksu ei ole tilauksen mukana. Postikulut lisätään hintaan. Pankkiyhteys FI87 8000 1700 7505 41.

AKL:n jäsenille tarkoitetut jäsenhinnat (suluissa) ovat voimassa vain Helsingin toimistolta ostettaessa/tilattaessa sekä myyntipöydillä, jos maksat samaan aikaan jäsenmaksun. Jos haluat jäsenalennuksen, mainitse siitä tilausta tehdessäsi.

LEVYT

- Asa & toverit: Via Karelia CD 16 € (13 €)
- v/a: Farewell to Arms 4 -CD 5 €
- v/a: Farewell to Arms 3 -CD 5 €

PINSSIT JA RINTANAPIT

- Katkaistu kivääri -pinssi 2 €
- rintanapit (38 mm ja 25 mm) 1 €

ANTIMILITARISTISET T-PAIDAT

- Katkaistun kiväärin kuvalla tai rauhanleijonan kuvalla mustia ja vihreitä paitoja.
- Valittavissa perinteinen leikkaus tai kapeampi malli.
- Koot S-XXL
- Kaikki paidat luomupuuvillaa
- Hinta 16 € (jäsenet 14 €)

KIRJAT

- AKL 40 vuotta – Ei sotaa ilman sotilaita 8 € (jäsenet 6 €)
- WRI: Handbook for Nonviolent Campaigns 10 €
- Conscientious Objection. Resisting Militarized Society 25 €
- Conscientious Objection: A Practical Companion for Movements 10€
- Antimilitarism: Political and Gender Dynamics of Peace Movements 25 €
- Women Conscientious Objectors – An Anthology 10 €
- Katkelmia alistumisesta ja vastarinnasta 3 €
- Kotini on linnani 8 €
- muita kirjoja suomeksi ja englanniksi

MUUT TUOTTEET

- kaulahuivi valkoisena 12 €
- reilun kaupan kangaskassi 5 €

Antimilitaristi on Aseistakieltäytyjäliitto ry:n neljästi vuodessa julkaisema antimilitaristinen kulttuurilehti.

ISSN 2342-2998

Tilaukset 15 euroa/vuosi.

Tili FI87 8000 1700 7505 41.

Lehden tilaus sisältyy Aseistakieltäytyjäliiton jäsenmaksuun.

TOIMITUS NUMEROSSA 4/15:

Jussi Hermaja (päätoimittaja), Sanna Hukkanen, Juha Keltti, Paavo Koltola, Jyrki Lappalainen, Esa Noresvuo, Venla Purhonen, Kaj Raninen, Anna Saharinen (ulkoasu), Tiia Sainio, Ruka Toivonen, Jiipu Uusitalo, Tuuli Vuori

PAINOPAIKKA:

Suomen Uusiokuori oy, Somero

Antimilitaristi on Aikakauslehtien Liiton sekä kulttuuri-, mielipide- ja tiedelehtien liiton Kultti ry:n jäsen.

Lehdessä esitetyt artikkelit eivät välttämättä vastaa kaikkien kirjoittajien tai toimituskunnan näkemyksiä. Kukin seisoo omien artikkeleidensa takana.

Aseistakieltäytyjäliitto/

Antimilitaristi

Rauhanasema

Veturitori 3

00520 Helsinki

www.akl-web.fi

WWW.ANTIMILITARISTI.FI

Haluatko mainostilaa lehdestämme?

Kysy tarjousta!

Tiedätkö asian, ilmiön tai henkilön josta haluaisit lukea Antimilitaristista?

Vinkkaa juttuaihe!

Etsimme jatkuvasti uusia toimittajia, valokuvaajia, kuvittajia ja kääntäjiä.

Tule mukaan toimituskuntaan!

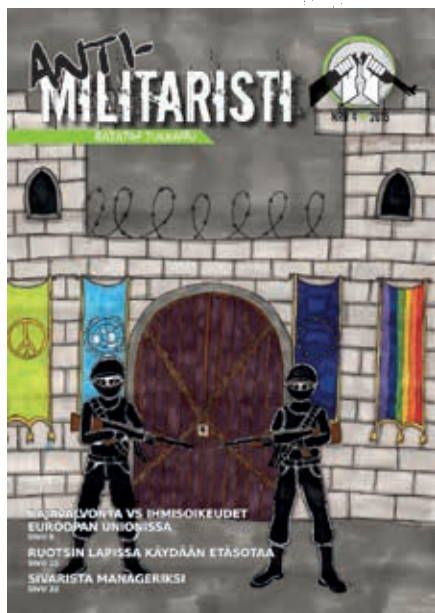
Toimituskunta on kiinnostunut kuulemaan lehden aiheisiin liittyvistä opinnäytetöistä tai muista tutkimuksista.

Tarjoo artikkelia lehteen!

Ota yhteyttä!
paatoimittaja@antimilitaristi.fi

ANTI- MILITARISTI NRO 4 • 2015

Ihmisoikeudet kuuluvat kaikille?

ANTIMILITARISTI
1/2016
ILMESTYY
3.3.2016

PÄÄKIRJOITUS

Eikö mitään rajaa ahneudella ja väkivallalla?

Suomen entisen presidentin Martti Ahtisaaren mielestä länsivaltojen toimimattomuus kolme vuotta sitten aiheutti maailman vakavimman pakolaiskriisin sitten toisen maailmansodan. YK:n mukaan Syyriassa on kuollut 2015 vuoden alkuun mennessä 220 000 ihmistä ja 11 miljoonaa on jäänyt kodittomaksi.

”Meidän olisi pitänyt estää tämä itse aiheutettu katastrofi, tämä pakolaisten tulo Eurooppaan. En näe muuta vaihtoehtoa kuin pitää näistä ihmisraukoista hyvää huolta. Maksamme nyt laskuja, jotka itse aiheutimme,” sanoi Ahtisaari The Guardianissa syyskuun puolivälissä.

Yhdysvaltojen ja EU:n voimapolitiikka tuottaa jatkuvasti inhimillistä kärsimystä, ihmisoikeusrikkomuksia ja viime kädessä massamuuttoa sotatantereilta Eurooppaan. Hyökkäykset Afganistaniin, Irakiin ja Libyaan sekä asevientit Syyriaan demokratian ja ihmisoikeuksien levittämisen nimissä kuulostavat entistä härskimmil-

tä, mikäli EU-maat eivät ole valmiita kantamaan vastuuta tekojensa seurauksista ja ottamaan vastaan kaikkia Eurooppaan haluavia sotien uhreja.

Pyrkimys ratkaista konflikteja ja ajaa omia intressejä sotilaallisella väkivallalla luo uusia jännitteitä ja laskee muiden kynnystä käyttää samanlaisia keinoja. EU mielellään esiintyy rauhan, demokratian ja ihmisoikeuksien puolustajana kansainvälisillä areenoilla.

Näitä arvoja unioni voi levittää ja vahvistaa omilla toimillaan: pyrkimällä kaikkialla rauhanomaisiin ratkaisuihin, vahvistamalla demokraattista päätöksentekoa EU:n sisällä ja toteuttamalla ihmisoikeussopimuksia pilkuntarkasti ja venkoilematta. Tällä hetkellä tärkeintä on rajojen avaaminen ja elämän perusedellytysten mahdollistaminen tulijoille.

JUSSI HERMAJA
paatoimittaja@antimilitaristi.fi

SISÄLLYS

Uutiset	4
Amnesty international: Pakolaiset hengenvaarassa	6
Naapurit – Sanna Hukkasen sarjakuva rajalta	7
Rajojen valvonta on bisnestä	10
Merirajojen militarisointi ja ihmisoikeudet	12
Kauko-ohjattua sodankäyntiä Ruotsin Lapissa	14
Kirjapalsta – sarjakuva-albumi Rauhan tiellä	15
Kongon koboltti sodan aiheena -John Mpalizan haastattelu	16
AKL Etelä-Koreassa kansainvälisen asekaupan tiimoilta	18
Keskustelualue ja muut mediat	20
Kysy Keltiltä	21
Mitä sivari duunaa nyt? PKN:n manageri Kalle Pajamaa	22
Toimintakalenteri	23
Wanhat Walitut	23

TUOMIOISTUIN ANTOI VAPAUTTAVAN TUOMION ASEISTAKIELTÄYTYJÄLLE KREIKASSA

Kreikan aseistakieltäytyjien yhdistyksen puheenjohtaja Yiannis Glarnetatzis sai vapauttavan tuomion Thessalonikin veotomussotilastuomioistuimessa 21.10.

Ensimmäisessä käsittelyssä 19.9.2013 Glarnetatzis tuomittiin tottelemattomuudesta yhden vuoden ehdolliseen rangaistukseen. Oikeudenkäynti järjestettiin syytetyn poissaollessa, sillä sekä haaste että myöhemmin tuomio lähetettiin vanhaan osoitteeseen, vaikka Glarnetatzis oli saattanut nykyisen osoitteensa tuomioistuimen tietoon ollessaan siellä muutamaa kuukautta aikaisemmin todistamassa erään toisen aseistakieltäytyjän tapauksessa. Lopulta hän sai tietää tuomiosta verovirkailijoiden kautta ja valitti siitä välittömästi. Kreikassa on valitettavan yleistä tuomita aseistakieltäytyjiä poissaolevana.

Myös toinen aseistakieltäytyjä, Anastasios Batas, oli joutumassa oikeuden eteen marraskuussa. Nyt 50-vuotias Batas palveli Kreikan laivastossa kymmenen kuukauden ajan vuonna 1994, kunnes sai vuoden mittaisen lykkäyksen. Ennen sen

päättymistä Batas julistautui aseistakieltäytyjäksi ja vaati päästä vaihtoehtopalvelukseen. Tuohon aikaan sellaista ei kuitenkaan Kreikassa ollut, joten hän sai syytteen tottelemattomuudesta jätettyään palaamatta armeijaan lykkäyksen jälkeen. Vuonna 2012 laivaston tuomioistuimien Piraeuksessa tuomitsi hänet poissaolevana 15 kuukauden ehdolliseen rangaistukseen, josta hän valitti.

European Bureau for Conscientious Objection -järjestö (EBCO) vaatii aseistakieltäytyjiin kohdistuvien syytteiden peruuttamista. EBCO:n puheenjohtaja Friedhelm Schneider toivoo, että Glarnetatzisin saama vapauttava tuomio merkitsee käännettä parempaan: *”Toivomme, että vuosikymmeniä jatkuneiden syrjivien tuomioiden jälkeen Yiannis Glarnetatzisin vapauttaminen antaa ennakkotapauksen myös Batasin tapaukseen. Kreikan viranomaisten on korkea aika lopettaa eurooppalaisten ihmisoikeusstandardien skandaalimainen rikkominen ja lopettaa aseistakieltäytyjien pakkomielleinen vainoaminen.”*

YK:N IHMISOIKEUSKOMITEA MUISTUTTI KREIKKAA ASEISTAKIELTÄYTYJIEN IHMISOIKEUKSISTA

YK:n ihmisoikeuskomitea käsitteli Kreikan ihmisoikeustilannetta Genevessä pitämässään istunnossa loka-marraskuun vaihteessa. Kreikan aseistakieltäytyjäläike oli paikalla kansalaisjärjestöjä kuultessa. Lazaros Petromelidis selosti ihmisoikeuskomitean jäsenille oman tarinansa. 50 vuotta täyttäneen Petromelidoksen taistelu aseistakieltäytymisoikeudesta on kestänyt yli 30 vuotta.

Ihmisoikeuskomitea moittii Kreikan lainsäädäntöä monesta syystä: a) Siviilipalveluksen kesto on huomattavasti pidempi kuin asepalveluksen, b) Kreikassa vielä oleva vakaumuksentutkintalautakunta ei ole itsenäinen ja puolueeton, etenkin silloin kun se kokoontuu vajaan (eli kokoonpanossa, jossa sotilasjäseniä on

vähintään puolet), c) aseistakieltäytyjät asetetaan eriarvoiseen asemaan toisiinsa nähden kieltäytymisen syyn perusteella ja d) aseistakieltäytyjiä rangaistaan samasta rikoksesta toistuvasti.

Ihmisoikeuskomitea suosittaakin Kreikalle lakimuutoksia, joilla tunnustettaisiin aseistakieltäytymisoikeus, järjestettäisiin siviilipalvelusjärjestelmä johon kaikki aseistakieltäytyjät saavat osallistua ja joka ei ole rangaistusluontoinen ehdoiltaan, kestoiltaan tai taloudellisesti asepalvelukseen nähden. Samoin komitea suosittaa siviilipalvelushakemusten käsittelyyn yksinomaan siviileistä koostuvaa lautakuntaa ja kehottaa maata pidättäytymään toistuvista rangaistusten määrämisestä.

TAMPERELAISET TOTAALIT ALOITTIVAT RANGAISTUKSENSA

Totaalikieltäytymisestä tuomitun tamperelaisen Visa Savolaisen rangaistus alkoi lokakuun lopussa. Savolainen pitää pantarangaistuksensa aikana blogia, jossa hän valottaa tarkemmin kieltäytymisensä perusteita, oikeusprosessia, kotiarestissa olon arkipäivää ja paljon muuta. Blogin kautta Visalle voi lähettää tukipostia. Toisen tamperelaisen, Olli Vaireman, kotiaresti alkoi puolestaan marraskuun 26. päivä. Molempien tuomio on 173 päivää.

#PUOLIVUOTTAPANNASSA

POLIITTISILLA NUORISO-JÄRJESTÖILLÄ KAMPANJA ISRAELIN APARTHEID-POLITIIKKAA VASTAAN

Vasemmistoliiton, SDP:n, Vihreiden ja RKP:n nuoriso- ja opiskelijajärjestöt polkaisivat syksyllä käyntiin yhteiskampanjan, jonka tarkoituksena on levittää tietoa Israel-Palestiina konfliktin taustoista ja aktivoida ihmisiä toimimaan rauhan puolesta. Muurinmurtajat -nimisellä kampanjalla ei ole yhteyttä AKL:a lähellä olevaan 20 vuotta toimineeseen Muurinmurtajat-kansalaistottelemattomuusryhmään.

Lisää kampanjasta osoitteessa MUURINMURTAJAT.FI

JÄRJESTÖUUTISIA

AKL:N LIITOKOKOUS

Aseistakieltäytyjäliiton syysliittokokouksessa Tuusulassa 28.11. valittiin liiton hallitukseen uusia jäseniä. Hallituksen kuuluvat kevään liittokokoukseen asti Henri Hellén, Jussi Hermaja, Paavo Koltola, Jyrki Lappalainen, Juho Narsakka, Aino Nevala, Tiia Sainio, Tapani Santala, Sini Suomela, Ruka Toivonen, Tuukka Törö ja Tuuli Vuori.

ETELÄ-KOREA TUNNUSTAMASSA ASEISTAKIELTÄYTYMISOIKEUDEN?

Etelä-Korea on pitkän painostuksen ja lukuisien YK:n kannanottojen jälkeen liikahtamassa eteenpäin aseistakieltäytymisoikeuden tunnustamisessa. Parhaillaan maan hallintokoneistossa valmistellaan siviilipalvelusjärjestelmän luomista ja osana tätä työtä armeijan "miesvoimahallinnon" edustajat tutustuvat siviilipalvelusjärjestelmän toteuttamiseen niissä harvoissa Euroopan maissa, joissa sellainen vielä on.

Yksi näistä maista on tietysti Suomi, ja niinpä korealaiset puolustushallinnon virkamiehet vierailivat marraskuun alussa Rauhanasemalla tapaamassa Aseistakieltäytyjäliiton aktiiveja. Korealaiset oli-

vat kiinnostuneita mm. aseistakieltäytymisen historiasta Suomessa ja AKL:n toiminnasta. Kun kerroimme heille toimineemme vuosien varrella paljon myös korealaisten aseistakieltäytyjien puolesta, korealaisdelegaation johtaja vastasi lyhyesti: "Tiedän."

Myös Suomi rikkoo jatkuvasti kansainvälisiä ihmisoikeusvelvoitteitaan aseistakieltäytyjien kohtelussa. Toivottavasti se ei ole kuitenkaan syy korealaisten mielenkiintoon Suomea kohtaan, ja nyt käynnistyneen lainsäädäntöprosessin tuloksena olisi aseistakieltäytyjien oikeudenmukainen kohtelu Etelä-Koreassa.

AZERBAIDŽANISSA TOINEN PERÄKKÄINEN TUOMIO ASEISTAKIELTÄYTYJÄLLE

20-vuotias Kamran Shikhaliyev hävisi 12. marraskuuta juttunsa Bakun vetoomustuomioistuimessa. Shikhaliyev on nyt saanut jo toisen vuoden kestävä tuomionsa aseistakieltäytymisen vuoksi. Tuomio pannaan täytäntöön armeijan kurinpidollisessa yksikössä Salvyanin aluella Azerbaidžanin pääkaupunki Bakun eteläpuolella.

Kun Shikhaliyev kaksi vuotta sitten vuoden 2013 lokakuussa täytti 18 vuotta ja tuli kutsuntaikään, hänet pakotettiin heti armeijaan. Kutsunnoissa hän kertoi uskoon perustuvasta vakaumuksestaan kieltäytyä aseista, mutta sillä ei ollut mitään vaikutusta. Huhtikuussa 2014 Jalilabadin sotilastuomioistuin antoi hänelle vuoden kurinpitotuomion eikä valitus-tuomioistuin muuttanut päätöstä.

Azerbaidžanin liittyessä Euroopan Neuvoston jäseneksi vuonna 2001, maa lupasi perustaa siviilipalvelusjärjestelmän vuoden 2004 mennessä. Silti tänäkään päivänä sivarin valitseminen ei ole vaihtoehto, vaan aseistakieltäytyjiä rangaistaan vankeustuomioilla. Usein käy kuin Sikhayevin tapauksessa: Mieluummin kuin rangaista asepalveluksesta kieltäytymisestä, aseistakieltäytyjät otetaan kutsunnoissa armeijaan vastoin tahtoaan ja sitten heitään rangaistaan palveluksen laiminlyönnistä.

Euroopan neuvosto on toistuvasti julklausumissaan tuominut Azerbaidžanin lupauksensa pettämisestä siviilipalveluksen järjestämisen suhteen, mutta tällä ei ole ollut toivottua vaikutusta maan aseistakieltäytyjien kohteluun.

FORUM18 NEWS SERVICE

AMNESTY INTERNATIONAL:

PAKOLAISET HENGENVAAARASSA, EU TURVAUTUU AITOIHIIN JA PORTINVARTIJOIHIIN

Kuva: Wikimedia CC BY 2.0

EU:n into sulkea rajojaan lisää ihmisoikeusloukkauksia, eikä se silti ole onnistunut pysäyttämään pakolaisten tuloa Eurooppaan. Ihmisoikeusjärjestö Amnesty International kritisoi EU:a pakolaisten ja siirtolaisten epäinhimillisestä kohtelusta ja vaatii EU:a ja sen jäsenvaltioita varmistamaan, että pakolaisille on olemassa turvallisia ja laillisia reittejä saapua Eurooppaan.

Amnestyn raportin mukaan EU:n rakentamat raja-aidat ja turvautuminen unionin ulkopuolisiin "portinvartijamaihin" on johtanut siihen, että pakolaiset eivät saa Euroopasta hakemaansa turvaa. EU on altistanut pakolaiset ja siirtolaiset epäinhimilliselle kohtelulle ja ajanut pakenevat ihmiset hengenvaarallisille merimatkoille.

"Euroopan rajoille nousseet aidat ovat johtaneet ihmisoikeusloukkauksiin ja lisänneet haasteita hoitaa pakolaisten suurta määrää humanilla ja asianmukaisella tavalla. EU:n ja sen ulkorajoilla sijaitsevien jäsenvaltioiden tulee varmistaa turvalliset ja lailliset reitit unionin alueelle sekä sen ulkoisilla maarajoilla että lähtö- ja kauttakulkumaissa", Amnestyn Suomen osaston oikeudellinen asiantuntija Susanna Mehtonen sanoo.

EU-maat ovat rakentaneet yhteensä yli 235 kilometriä aita EU:n ulkorajoille. Aitojen rakentamiseen on käytetty ainakin 175 miljoonaa euroa. Unkarin ja Serbian välillä aita on 175 kilometriä. Bulga-

rian ja Turkin rajalla sitä on 30 kilometriä, ja aitaa ollaan jatkamassa vielä 130 kilometrillä. Myös Espanjan kuuluvien Ceutan ja Melillan sekä Marokon välille on rakennettu aita, samoin kuin Kreikan ja Turkin rajalle.

Aidat eivät ole estäneet ihmisiä tulemasta Eurooppaan, ne ovat ainoastaan ohjanneet pakolaisia muille maareiteille tai vaarallisille merireiteille. Egeanmereen on marraskuun 10. päivään mennessä hukkunut tänä vuonna 512 ihmistä. Välimerellä on kuollut lähes 3500 ihmistä.

Kreikkaan, Bulgariaan tai Espanjaan maateitse pyrkivät ihmiset kertoivat, että rajaviranomaiset työnsivät heidät takaisin rajan yli ilman mahdollisuutta hakea turvapaikkaa tai valittaa palautuksesta, mikä on kansainvälisen oikeuden vastaista. Laittomia käännetyksiä tehostetaan usein ihmisten henkeä uhkaavalla väkivallalla.

Amnestyn tutkimus osoittaa, että laittomia käännetyksiä tapahtuu rutiininomaisesti Kreikan ja Turkin välisellä rajalla. Myös Bulgarian ja Turkin rajalla raportoidaan tapahtuvan niitä toistuvasti. Espanja hyväksyi maaliskuussa lain, joka mahdollistaa pakolaisten ja siirtolaisten laitomat käännetykset Ceutasta ja Melillasta. Myös Unkari on perustanut läpikulkualueita Serbian vastaiselle rajalleen, jotta turvapaikanhakijoita voidaan palauttaa Serbiaan nopeutetussa aikataulussa ilman riittäviä oikeusturvatakeita.

"Missä on aitoja, siellä on ihmisoikeusloukkauksia. Turvapaikanhakijoiden laittomista käännetyksistä on tullut arkea EU:n ulkorajoilla sijaitsevilla valtioissa, eikä kukaan tee mitään niiden lopettamiseksi. EU:n alueelle pääsyn säätely on yksi asia, mutta sen kieltäminen kaikilta tulijoilta on kokonaan toinen. Ensimmäinen on järkevää ja perusteltua, jälkimmäinen on epäinhimillistä ja laitonta, ja sen täytyy loppua", Susanna Mehtonen sanoo.

Yrittäessään pitää siirtolaiset pois Euroopasta EU turvautuu yhä vahvemmin kolmansiiin valtioihin ja niiden rooliin portinvartijoina. EU:n ja Turkin välinen toimintasuunnitelmaehdotus sitoisi Turkin "estämään laitonta siirtolaisuutta". Sopimus sulkee silmänsä ihmisoikeusloukkauksilta, joita pakolaiset ja siirtolaiset kohtaavat Turkissa. Turkki on esimerkiksi palauttanut pakolaisia Syyriaan ja Irakiin ja pidättänyt siirtolaisia ja turvapaikanhakijoita tarjoamatta heille oikeudellista apua, mikä on kansainvälisen oikeuden vastaista.

"Globaali pakolaiskriisi on valtava haaste, mutta ei olemassaolon uhka EU:lle tai sen jäsenvaltioille. Haasteeseen ei tule vastata pelolla ja rakentamalla aitoja vaan niihin arvoihin tukeutuen, joita EU on perinteisesti korostanut", Mehtonen lopettaa.

RAJOILLA KULUU RAUTAA – JA RAHAA

Lukuisien tutkijoiden, toimittajien ja aktivistien mukaan todistamme ehkä parhaillaan eurooppalaisen turvallisuus- ja valvontateollisen kompleksin syntyä, joka muistuttaa monin tavoin kylmän sodan aikaista sotateollista kompleksia. Sotateollinen kompleksi tarkoittaa taloudellisista, poliittisista ja sotilaallisista voimista koostuvaa vaikutusvaltaista verkostoa, jonka yhteinen etu on tuottaa tavaroita ja palveluita militaristisiin tarkoituksiin ja siten hyötyä sotataloudesta.

Rajavalvontateollinen kompleksi viittaa rajavalvonnan, armeijalaitosten ja turvallisuusbisneksen tavoitteisiin kehittää ja tuottaa valvontateknologiaa globaaleille markkinoille. Päätoimijoita ovat valtiot, valvontateknologian hankintaketjut ja turvallisuusala, jotka etsivät jatkuvasti uusia tapoja hallita valtioiden rajoja. Rajavalvontaan tarkoitettua teknologian kirjo vaihtelee erikoistunutta turvallisuusalan teknologiaa tarjoavista toimijoista – lähinnä pienistä ja keskisuurista yrityksistä – kattavampien järjestelmien tarjoajiin. Tällaisia ovat esimerkiksi Thales, Finmeccanica, Sagem, Indra Sistemas, BAE Systems ja lukuisat muut poikkikanalliset maanpuolustusyritykset.

Asiakkaina ovat pääosin valtiot ja niihin kytkeytyvä turvallisuusbisnes. Teollisuus hyötyy suurteollisuuden mittakaavaeduista aina poliisin hallinnoimista paikallistalouksista suurempiin, alueellisiin talouksiin – Euroopan Unioni mukaan lukien. Suuremmilla yrityksillä on pääsy puolustusvoimien ja ilmavoimien resursseihin, ja yritykset käyttävätkin armeijalaitosten sotateknologiaa rajavalvonnan ja turvallisuusalan tarpeisiin.

Rajavalvonnan arvo maailmanmarkkinoilla ilmatilanvalvonta poislukien oli vuonna 2012 noin 29,33 miljardia Yhdysvaltain dollaria, josta USA:n osuus menoista oli korkein. Euroopan maarajavalvonnan markkinoiden arvo oli arviolta 4,5–5,5 miljoonaa euroa vuonna 2009, maa- ja merirajojen valvontamarkkinoiden arvon arvellaan ylittävän maailmassa 65,52 miljardia Yhdysvaltain dollaria

vuoteen 2020 mennessä. Rajavalvontamarkkinoiden jatkuvasti kasvaessa valvontateknologian käytön yhteiskunnallisia vaikutuksia ei juuri ole tutkittu.

LÄPINÄKYVYYS JA DEMOKRATIA

Rajavalvontateollisuuden kasvaessa ja Euroopan Unionin yhdentymisen syvennyksessä EU:n instituutioista, jäsenmaista, tutkijoista, teollisuudesta ja sen lobbareista tehtaillaan poliittisen päätöksenteon verkostoja. Turvallisuusalan lobbarit, kuten European Organisation for Security, kasvattavat voimavarojaan lisäksi vaikutusvaltaansa EU:n instituutioissa, ja suuret maanpuolustuskorporaatiot vaikuttavat siirtolaispolitiikkaan tavoilla, joista kaikkien tulisi olla tietoisia.

Eräs merkittävä rajavalvontabisnekseen liittyvä kysymys on ollut rajavalvonnan suunnitteluun, toteuttamiseen ja operointiin osallistuvien demokraattisten instituutioiden läpinäkyvyys ja luotettavuus. Teollisuuden alojen puuttuvaa avoimuutta on tarkasteltava lähemmin ja valppaammin, unohtamatta niiden osallisuutta valtioiden ydintehtävien hoitamiseen ja tapoja, joilla tämä vääristää demokraattista päätöksentekoa sekä vaikuttaa Euroopan yhdentymiskehitykseen.

IHMISOIKEUDET JA VASTUUVELVOLLISUUS

Voittoa tavoittelevien yritysten vastuullisuuteen liittyy myös ongelmia, jotka ilmenevät siirtolaisten epäinhimillisenä kohteluna. Siirtolaisten maahantulon rajoittaminen, vangitseminen säilöönottokeskuksiin sekä käännähtäminen on yksityistetty osittain tai kokonaan. Sekä siirtolaisvankiloissa että käännähtysten yhteydessä on kirjattu useita yksityisten toimijoiden – näistä tunnetuimpina Yarl's Wood ja G4S – väärinkäytöksiä.

EU:n rajojen militarisoinnilla ja niiden hallinnoinnin yksityistämällä ei juuri pienennetä muuttoliikettä, mutta se näkyy ihmisoikeuksien polkemisena. Todellisen läpinäkyvyyden puuttuessa ja ole-

massa olevan lainsäädännön puitteissa voi olla entistä vaikeampaa saattaa toimijat vastuuseen väärinkäytöksistä kuten häätöoperaatioista ja palauttamiskiellon rikkomisista.

Muuttoliikkeiden hallinnoinnin yksityistäminen merkitsee myös valtioiden etäännyttämistä raja- ja kontrollipolitiikan vastuista ja velvollisuuksista. Lisäksi herää kysymys niiden yritysten vastuusta, jotka tuottavat rajavalvontateknologiaa, mutta sijaitsevat kaukana väärinkäytösten tapahtumapaikoilta.

SIIRTOLAISTEN SALAKULJETUSKIELLON MILITARISOINTI

Toukokuussa EU pyysi Yhdistyneiltä Kansakunnilta hyväksyntää operaatiolle, jonka tarkoituksena oli "taistella" siirtolaisten salakuljeusverkostoja vastaan Libyassa. Niin kutsuttu tehtävä EU Navfor Med muotoiltiin Adeninlahdella käytyjä merirosvouden vastaisia operaatioita mallina käyttäen, mikä oli jo itsessään strateginen virhe: siirtolaisia salakuljettavat verkostot eivät ole merirosvoja, eikä heidän järjestäytymistään voi verrata merirosvouteen.

Libyan molemmat kilpailevat hallitukset vastustavat EU:n ehdotusta. Kansainvälisesti tunnustetun hallituksen kontrolloimat Libyan ilmavoimat ovat jopa uhanneet ilmaiskulla Libyan vesille yrittäviä EU:n aluksia. Sen sijaan, että EU yrittäisi

löytää ratkaisuja siirtolaiskysymyksiin ihmisten suojaamisesta ja rauhanomaisista vaihtoehdoista, se provosoi ja kärjistää tilannetta.

Kesäkuun 2015 puolivälissä EU käynnisti operaatio EU Navfor Medin ensimmäisen vaiheen, joka koostui valvontatoimenpiteistä eikä vaatinut YK:n turvallisuusneuvoston hyväksyntää, mutta oli osa sotilaalliseen operaatioon valmistautumista. EU Navfor Medin kahden ensimmäisen kuukauden jaetut kustannukset olivat 12 miljoonaa euroa. Mukana oli viisi sota-alusta, kaksi sukellusvenettä, kolme tiedustelulentokonetta, kolme helikopteria ja kaksi miehittämätöntä ilma-alusta.

Ihmiskaupan vastaisen operaation militarisointi on ennenkuulumatonta, sillä suurin osa ihmiskauppaan kohdistuvista operaatioista on poliisivoimien vastuulla. Sotateknologian käyttämisessä salakuljettajia vastaan on tuntemattomia ja ristiriitaisia vaikutuksia, jotka todennäköisesti vahingoittavat siirtolaisia ja paikallisia kalastajayhteisöjä ja saattavat lisäksi eskaloitua avoimeksi konfliktiksi Libyan kahden hallituksen välillä.

TURVALLISUUS- JA VALVONTATEOLLISEN KOMPLEKSIN VASTUSTAMINEN

EU:n vastaus siirtolaisuuden lisääntymiseen Välimerellä on muuttoliikkeen torjuminen ja ihmissalakuljettajia vastaan

hyökkääminen rajavalvontateollisuuden kehittämissä teknologioilla ja järjestelmissä. Sotien ja ilmastokriisien kotoamat ajamat ihmiset tulevat tästä riippumatta pakenemaan turvallisemmille alueille. Siirtolaispolitiikan militarisoituminen ei ratkaise pakkomuuton aiheuttamia lieveilmiöitä vaan kasvattaa niitä entisestään.

Ihmisten liikkuvuus ei itsessään ole ongelma. Se, että ihmisten liikkumiselle ylipäänsä vaadittaisiin painavia perusteluja, kertoo enemmän nyky-Euroopan aateilmastosta kuin vapaan liikkuvuuden hyödyistä tai haitoista. Muuttoliikkeen kuvaileminen haitaksi tai taloudelliseksi ongelmaksi on paitsi eettisesti, myös historiantutkimuksen valossa arveluttavaa.

Vaikka massamuutto loisikin hetkellisiä haasteita ja paineita muuttovoittoisille alueille, niin kutsutut pakkomuuton ongelmat kohdistuvat ennen kaikkea muuttajiin ja juontuvat toisaalta niukkuudesta, vainosta tai kriisistä lähtöalueella, toisaalta solidaarisuuden puutteesta, rasismista ja muusta eriarvoisuudesta muuttovoittoisilla alueilla.

Sen sijaan, että EU sijoittaisi uuteen turvallisuus- ja valvontateknologiaan tai reagoisi ihmissalakuljetukseen aggressiivisesti ja sotilaallisesti, sen tulisi avata laillisia reittejä Eurooppaan ja panostaa todelliseen turvallisuuteen: ihmisarvoon ja perusoikeuksiin.

THEODORE BAIRD
KÄÄNNÖS: RUKA TOIVONEN

Tekijä: Sanna Hukkanen

OVATKO MERIRAJOJEN MILITARISOINTI JA IHMISOIKEUDET YHTEENSOVITETTAVISSA?

Euroopan Unionin eteläraja Välimerellä on yksi maailman vaarallisimmista rajoista. Viime vuosina merirajasta etenkin Apenniinien niemimaan kohdalla on tullut todellinen joukkohauta venepakolaisille. Onnettomuksia tapahtuu tämän tästä. Usein kuolonuhreja vaativat vene-onnettomuudet tapahtuvat lähellä Italian rannikkokaupunkeja, joista pelastusoperaatioiden järjestäminen olisi hyvinkin mahdollista.

Asian laita on häpeällinen eurooppalaisille instituutioille, sillä kuolonuhrit voitaisiin välttää kunnollisella puuttumisella. Mitään pelastusstrategiaa ei EU:lla kuitenkaan ole olemassa. Lailiilisuusperiaate ja ihmisoikeuksien turvaaminen eivät näytä EU:ssa olevan läheskään yhtä

tärkeitä kuin unionin ulkorajojen militarisoitu turvallisuus. Vime aikojen suuronnettomuudet Välimerellä tahraavat modernin Euroopan mainetta aikakirjoissa. Tämän kirjoituksen tarkoituksena on osoittaa, että ihmisoikeuksien polkemista ei voi perustella Euroopan merirajojen "turvallisuudella".

ERIKOISIA JA KURJIA MURHENÄYTELMIÄ

Kaikkien viime vuosina Välimerellä tapahtuneiden onnettomuuksien luettelemiseen ei Antimilitaristissa ole yksinkertaisesti tilaa. Nostamme tässä esiin kaksi tärkeintä esimerkkiä, jotka ovat valittuja lähinnä niiden saaman laajan julkisuuden ja siitä seuranneen metelin vuok-

si. Toivottavasti näiden kahden tapauksen käsittelemisen myötä jonkinlainen oikeudenmukaisuus toteutuu ja velvollisuudentunto nostaa päätään, jotta viime vuosien epäoikeudenmukaisuuksista opittaisiin.

Esimerkkeinä käytämme "kuoleman veneen" tapausta vuoden 2011 maaliskuulta, ja Lampedusan onnettomuutta vuoden 2013 lokakuulta. Nämä kaksi tragediaa osoittavat, kuinka Euroopassa siirtolaisten ihmisoikeuksien suojelemisessa on kosolti toivomisen varaa.

"Kuoleman veneen" tapauksessa 72 siirtolaista joutui hengenvaaraan Tripolista 24. maaliskuuta 2011 lähteneessä täpötäydessä aluksessa. Vene ajalehti Vä-

Pakolaisia Välimerellä kesäkuussa 2015.
Kuva: Wikimedia CC BY 2.0

limerellä kahden viikon ajan kyydissäolijoiden kärsiessä erittäin vakavasta ruoan ja juoman puutteesta. Matka päättyi kaikkien paitsi yhdeksän siirtolaisen kuolemaan. Lähes kaikki uhrin menetyivät aluksen ajalehtiessä merellä kohtaamatta yhtään auttajaa. Kun vene vihdoin rantautui aaltojen mukana Ziltanin rannalle Tripolin länsipuolelle, vain 11 matkustajaa oli enää elossa. Kaksi heistä menehtyi pian tämän jälkeen. Surullista kyllä, "onnettomuus" pääsi tapahtumaan, vaikka samanaikaisesti Välimerellä oli käynnissä NATO:n laaja sotilasoperaatio Libyan diktaattori Gaddafin hallinnon kukistamiseksi ja sotilasojoja partioi tuolloin alueella runsaasti.

Toinen esimerkitapaus on Lampedusan onnettomuus, mikä tapahtui 3. lokakuuta 2013. Tiedostusvälineiden mukaan tuona päivänä Lampedusan rannikon edustalla vain muutaman sadan metrin päässä rannasta kaatui siirtolaisia täynnä ollut vene. Monet pitivät onnettomuuden tapahtumista niinkin lähellä Italian rannikkoa Italian viranomaisten surkeana epäonnistumisena, jonka muu Eurooppa hiljaisesti hyväksyi.

JÄRJESTELMÄÄN, JOSSA TEOISTAAN JOUTUU VASTUUSEEN

Nämä tragediat ovat saaneet kosolti kansainvälistä huomiota paljastaen suunnattomia laiminlyöntejä NATO:n ja joidenkin EU:n jäsenmaiden taholta. Eriyisesti "kuoleman veneen" tapauksessa kukaan ei vielääkään ole ottanut tapahtuneesta vastuuta. On tiedossa, että veneen oli jo kriisin alussa huomannut väitteiden mukaan NATO:n sotilashelikopteri sekä useat eri maiden lippujen alla seilaavat siviilimerialukset sekä NATO:n sota-alukset. Ajelehtivasta veneestä lähetetyt hätäviestit rekisteröitiin Rooman meripelastuskoordinaatiokeskuksessa, josta ne välitettiin alueella oleville aluksille sekä NATO:n Napolin tukikohtaan. Kukaan kuitenkaan ei tehnyt mitään pelastaakseen merellä ajelehtivat siirtolaiset.

Kansainvälisesti on olemassa suhteellisen hyvä lakijärjestelmä siirtolaisten ihmisoikeuksien suojelemiseksi merellä. Edellä selostetut onnettomuudet tapahtuivat osaksi järjestelmässä olevien puutteiden vuoksi. Kansainvälisten merisopimusten yhdessä kansainvälisen ihmisoikeuslainsäädännön kanssa on tarkoitus taata siirtolaisten ihmisoikeuksien toteutuminen. Koska järjestelmässä on ilmiselvästi aukkoja, tulisi sitä vahvistaa ihmisoikeuksien näkökulmasta. Uudistustarpeen ytimessä on vastuuvollis-

ten määrittelemisen laissa ja kansainvälisten organisaatioiden ja yhteenliittymien, kuten NATO:n, saaminen vastamaan teoistaan.

IHMISTEN TURVALLISUUS ETUSIJALLE

EU:n tasolla on olemassa välitön tarve tarkastella unionin rajavalvontakäytäntöjä siten, että niissä otetaan paremmin huomioon siirtolaisten ihmisoikeudet eikä pelkästään keskitytä militaristiseen näkökulmaan merirajojen turvaamisesta. EU:n jäsenmaista Välimeren rannikkovaltiot ovat suhteettomasti joutuneet kantamaan vastuuta kasvaneesta siirtolaisjoukosta. EU:n tulee käsitellä siirtolaiskysymystä unionin yhteisenä ongelmana, jolloin ratkaisunkin on oltava yhtei-

nen. Joitakin askelia tähän suuntaan on jo otettu, mikä on merkillepantavaa. Ei kuitenkaan pidä unohtaa, että vastuukysymyksiin on myös saatava ratkaisu, jotta "kuoleman veneen" ja Lampedusan tragedioissa nähdyltä suunnattomilta virheiltiltä vältyttäisiin tulevaisuudessa.

Kun puhumme turvallisuudesta, on hyvä muistaa että rakennamme turvallisemman ja paremman maailman keskitymällä ihmisyksilöiden turvallisuuden takaamiseen rajojen turvallisuuden ja militarisoimisen sijaan. Olivat nämä yksilöt määritelmällisesti sitten siirtolaisia tai joi-takin muita ihmisiä.

DANIEL R. MEKONNEN
KÄÄNNÖS: JUSSI HERMAJA

LUKEMINEN KANNATTAA AINA! KIRJAT KÄTEVÄSTI RAUHANASEMAN VERKKOKAUPASTA

www.rauhanasema.fi/kauppa

EI SOTAA ILMAN SOTILAITA
ARISTANIELTÄTTYJÄLSTON VUOSIKYMMENY 8€

KOTINI ON LINNANI ELÄMÄ VALYONTA RANGAISTUKSEN ALLA 8€

CONSCIENTIOUS OBJECTION A PRACTICAL COMPANION FOR MOVEMENTS 10€

Handbook for Nonviolent Campaigns Second edition 10€

RAUHAN TIELLÄ Antimilitaristista saajakuvia 20€

RUOTSI JA SAAB MIUKANA

KAUKO-OHJATUSSA SODANKÄYNNISSÄ

Joukko ruotsalaisia ja suomalaisia rauhaktivisteja tunkeutui perjantaina 23.10. Vidselin lentotukikohtaan Ruotsissa nostaakseen esiin Ruotsin osallisuutta tappajadrone Neuronin kehittämisessä. Neuron on ensimmäinen eurooppalainen miehittämätön taisteluilma-alus (Unmanned Combat Aerial Vehicle) ja mahdollisesti myös maailman kehittynein kauko-ohjattu lentokone.

NÄKYMÄTÖN JA MIEHITTÄMÄTÖN ASE

Neuron -projektissa ovat mukana NATO-maista Ranska, Kreikka, Italia, Espanja sekä lisäksi Sveitsi ja Ruotsi. Erityisen kehittyneitä Neuronissa on häiveteknologia, jonka ansiosta tutkat eivät pysty havaitsemaan sitä. Neuron pystyy lentämään täysin automatisoidusti. Aseistuksena siinä on tarkkuusohjautuvia pommeja. Kehittelyn alkuvaiheessa Neuron suunniteltiin kantamaan myös ydinaseita, mutta aktivistit eivät ole kyenneet luotettavasti varmentamaan, onko valmis prototyyppi varustettu ydinaseominaisuuksin.

Saab on hankkeen suurin rahoittaja Ruotsissa. Saabin osuus koko projektista on 25 prosenttia ja se vastaa Neuronin yleisilmeestä ja rungon häiveteknologiasta. Uppsalan yliopiston Ångström-laboratorio on dronen kamerateknologian takana.

Norrbotenin maakunnassa toteutettiin loka-marraskuun aikana yksitoista koelentoa, joissa testattiin Neuronin aseita sekä tutkahäivytystä maasta ja ilmas- ta käsin. Saabin valmistamat NATO-yhteensopivat Gripen-hävittäjät osallistui- vat kokeisiin. Valmistajien mukaan Neuron on prototyyppi, joka ei päädy laa- jaan tuotantoon, vaan tarjoaa tietotaitoa seuraavan sukupolven miehittämättömi- en taisteluilma-alusten valmistamiselle tulevaisuudessa.

SOTAA ERÄMAAN RAUHASSA

Norrbotenissa sijaitsevalla NEAT-alueella (North European Test Range) voidaan rauhassa tehdä sotateollisuuden tarvitsemia kokeita. Tämä rajoitettu alue Ruotsin Lapissa on pinta-alaltaan 24000 km². Samaa alueeseen kuuluu Vidselin tukikohdasta 300 kilometriä pohjoisem- pana sijaitseva valtion omistama Esran- gen avaruuskeskus, joka on tärkeä satelliittivastaanottoasema kauko-ohjatulle sodalle.

Keskuksen koko maailman kattavaa satelliittisignaalia myydään sotilaskäyttöön ja sen ansiosta tuhansien kilometrien etäisyydellä kohteistaan, siisteissä sisä- töissä, amerikkalaisotilaat ovat pommit- taneet Lähi-itää ja Etelä-Aasiaa. Ruotsalain valtionyritys on siis mukana paljon siviiliuhreja vaativassa kauko-ohjatussa sodankäynnissä.

Ruotsi hyötyy konflikteista ollessaan yksi maailman suurimmista aseviejistä. Maa allekirjoitti vuonna 2014 samankaltaisen isäntämaasopimuksen NATO:n kanssa kuin Suomi, jossa luovutetaan päätös- valta pitkälti sotilasliitolle (katso Antimi- litaristi 3/2015). Ruotsi ei kuitenkaan hyväksynyt sopimusta allekirjoitushetkellä, toisin kuin Suomi, vaan asiaa käsitellään valtiopäivillä ensi vuonna.

ESA NORESVUO

LÄHTEET

”Folkkampanjen mot kärnkraft och kärnvapenin”, Kvinnor för fred:in ja Ofog:in lehdistöiedote 23.10.2015;

Kauko-ohjattu sota -lehti, Naiset Rauhan Puolesta 2015;

Norden i ett rymdperspektiv, Svenska Fredskommittén;

Ruotsin puolustusmateriaalilaitos FMV:n tiedotteet 3.11.2015 ja 4.11.2015;

<http://www.airforce-technology.com/projects/neuron/http://www.airforce-technology.com/projects/neuron/> ;

https://en.wikipedia.org/wiki/Dassault_nEUR

RAUHAN TIELLÄ – ANTIMILITARISTISIA SARJAKUVIA. SARJAKUVA-ANTOLOGIA. SADANKOMITEA 2015. ANNI LAHTINEN JA HENNA RÄSÄNEN (TOIM.).

John Mpaliza käveli Euroopan halki ja levittäen sanaa Kongon tilanteesta.
Kuvaaja: Tiia Sainio

Kulutuselektronikalle tärkeä koltaani ruokkii konfliktia Kongossa.

Rauhanaktivisti John Mpaliza päätti lokakuussa 3000 kilometrin vaelluksensa Suomeen. Matkan varrella hän levitti tietoa Kongon demokraattisen tasavallan konfliktista tuhansille eurooppalaisille. Antimilitaristilla oli ilo viettää kolme päivää hänen kintereillään Helsingissä.

”Tietokoneet, matkapuhelimet, pelikonsolit ja muut elektroniset laitteet tarvitsevat energian varastointiin koltaania, eli niobiumia ja tantaalia sisältävää malmin, josta suurin osa on peräisin Kongon maaperästä. Kongolaiset eivät hyödy rikkauksistaan, sillä kaivokset ovat terrorilla hallitsevien sotajoukkojen hallinnassa”, John valottaa synnyinmaansa tilannetta.

”Ylikansalliset yhtiöt toimivat naapurimaista Ruandasta ja Ugandasta käsin ja kauppaavat kondensaattorit edelleen teknologiayrityksille. Mineraalien ryöstäminen ja konflikti kulkevat siis käsi kädessä ja voisi sanoa että jokaisella eurooppalaisella on pala Kongon sotaa taskussaan”, John jatkaa. Kongon presidentti Joseph Kabila tekee yhteistyötä rikkaukset kauppaavien naapurimaiden kanssa ja ajaa nyt maan perustuslakiin muutosta, joka mahdollistaisi hänen itsevaltiutensa.

John Mpaliza eli onnellisen lapsuuden Kongon itäisessä osassa Kivussa ja muutti 1980-luvun lopulla teekkariopiskelijaksi pääkaupunki Kinshasaan. Nuori idealisti huomattiin kampuksella ja kerran hänet johdatettiin salaiseen metsäkokoukseen. Opiskelijoiden maanalaisessa liikkeessä nähtiin silloisen diktaattorin Mobutu Sese Sekon yksipuoluejärjestelmän tukahduttavan kaiken kehityksen. Uutiset perestroikasta ja Berliinin muurin murtumisesta loivat uskoa demokratian mahdollisuudesta myös Kongossa.

SORTOA PAKOON

Opiskelijat kirjoittivat sananvapautta vaativia vetoomuksia käsin papereille, jotka kulkivat salassa ihmiseltä toiselle. Toiminnan muuttuessa näkyviksi mielenosoituksiksi Mobutu Sese Seko laittoi armeijansa liikkeelle. Lukuisia opiskelijoita kuoli ja kaikki maan yliopistot suljettiin. John joutui vankilaan, mutta hänen perheensä onnistui vapauttamaan hänet.

Kotimaa täytyi kuitenkin jättää. John päätyi Algerian, Ranskan ja Belgian kautta Italiaan, jossa sai muutamassa vuodessa oleskeluluvan ja lopulta kansalaisuuden. Italiassa John opiskeli it-insinööriksi ja työsken-

rauhan- kävelijä

teli ohjelmoijana. Samaan aikaan Kongossa sodittiin verisesti. Virallisesti sota lopui siirtymähallituksen muodostamiseen vuonna 2003, mutta konflikti jatkuu yhä etenkin maan mineraalirikkaassa itäosassa.

Vierailu Kongossa vuonna 2009 muutti Johnin elämän. Lapsuuden turvallinen maisema oli muuttunut maanpäälliseksi helvetiksi. Johnin sisko oli kaapattu, hänen isänsä ja moni hänen serkuistaan ja ystävästään oli tapettu. Arviot konfliktissa kuolleiden lukumäärästä vaihtelevat viiden ja kahdeksan miljoonan välillä. Kokonaisia kyliä teurastetaan viidakkoveitsillä ja raiskaus sodan aseena on käytäntö. Järkytyksestä toinnuttuaan John tunsi tehtäväkseen toimia Kongon auttamiseksi, mutta kotona Italiassa paikallislehdet eivät kiinnostuneet kirjoituksista, joissa kerrottiin kaukaisesta sodasta.

KÄVELEMÄLLÄ MUUTOKSEEN

Pyhiinvaellusmatkalla Santiago de Compostelaan John tajusi kävelyn voiman. *”Vaeltaminen on ominaista lajillemme, se on myös meditaation muoto ja kiireettömyyden ansiosta tavoittaa lukuisia ihmisiä.”* Niinpä John alkoi käyttää omaa kehoaan tiedotuskanavana Kongon kriisille.

Italian Reggio Emiliasta toukokuussa alkanut ja Helsinkiin päättynyt vaellus oli hänen kuudes pitkä kävelymatkansa viiden viime vuoden aikana. Vaeltajaan suhtaudutaan usein myönteisesti ja universaali vieraanvaraisuus on tullut Johnille tutuksi. Mutta niin on tullut myös muukalaisviha. Johnin kertoessa ikävistä kokemuksistaan tuska käväisee hänen kasvoillaan, mutta pian hän keskittyy taas asioiden myönteisiin puoliin.

AHKERAA LOBBAUSTA

Rauhanaktivismissaan John antaa hyvän virtauksen viedä häntä. Hän päätyi Helsingissä sattumalta samaan pöytään Tarja Halosen kanssa ja he keskustelivat pitkään länsimaiden roolista Kongon kriisissä. John kertoi presidentille kuinka Suomi voisi ottaa roolin vastuullisen teknologian edelläkävijämaana.

Rauhanvaellus vaatii intuitiivisuuden lisäksi paljon suunnittelua. Innostavan ja aidon ihmisen ympärille on kasvanut suuri kontaktiverkosto. Tämä taustavoima auttaa tapaamisten järjestämisessä ja tiedotustyössä.

Vuoden 2012 vaellus suuntautui Brysseliin ja Strasbourgiiin. John vaati yhdessä kansalaisjärjestöjen kanssa EU:lta toimia konfliktimineraaleja käyttävien yritysten vastuun kasvattamiseksi. Yllättäen, yrityslobbareiden tiukasta vastustuksesta huolimatta, Euroopan parlamentti valmisti lain, jonka mukaan maahantuojien on selvitettävä käyttämiensä neljän konfliktimineraalin alkuperä. Parlamentin esitys ei ole kuitenkaan vielä lainvoimainen, sillä sen lopullinen muotoilu tehdään komissiossa, jonka jälkeen parlamentin ja jokaisen 28 jäsenmaan on vielä ratifioitava esitys.

Ilman kansalaisaktiivisuutta Suomi tuskin allekirjoittaa lakiesitystä. Siksi John järjesti flashmobin Helsingin rautatieasemalla muutaman paikallisen Kongo-aktivistin kanssa. Silmät sidottuina ja syli avoinna hän pyysi suomalaisilta luotamuksenosoituksia halauksina ja tukea Kongolle. Konflikti oli tuttu monelle tempaukseen osallistuneelle, mutta vaikuttamiskeinot olivat hukassa.

John työskentelee taukoamatta. Jos hän ei ole uppoutunut keskusteluun erilaisen ihmisten kanssa kasvotusten, hän vastailee viesteihin tai päivittää Peace Walking Man -sivustoaan Facebookissa. Helsingissä viettämänsä viikon aikana John vieraili ulkoministeriössä, yliopistolla ja kansalaisjärjestöissä puhumassa kaivannaisten jäljitettävyyden tärkeydestä rauhan saavuttamiseksi Kongossa.

TOIVEIKAS TULEVAISUUS

John uskoo teknologiaan. Hän etsii majoittajansa CouchSurfingista ja suunnistaa perille tavanomaista vastuuntuntoisemman älypuhelimensa karttasovelluksella. Kaikki elektroniikkateollisuuden tuotantovaiheet voisivat hänen mukaansa olla kestäviä ja eettisiä. Ylikansalliset yhtiöt olisi saatava kuriin ja korruptio kitkettävä. Laitteet tulisi valmistaa sellaisiksi, että ne voisi helposti korjata ja lopulta kierrättää tarkasti. Teknologia ei ole hänen mukaansa paha asia, toisin kuin ahne ja lyhytnäköinen voiton tavoittelu.

Kaikkein hedelmällisimmäksi yhteistyöksi vaellukseltaan John nostaa tapaamiset kongolaisyhteisöjen kanssa. Euroopassa maanpaossa eläneet ja opiskelleet kongolaiset järjestäytyvät maan ulkopuolella ja myös paluumuuttoa Kongoon taapahtuu. Afrika kutsuu myös Johnia. Ensi vuonna hän aikoo kävellä Etelä-Afrikasta Kongoon ja tehdä aktivismiaan lähellä konfliktia: *”On aika kirjoittaa Afrikan oma historia ja etsiä oma lännestä riippumaton afrikkalainen identiteetti.”*

ESA NORESVUO

3000 kilometrin rauhanvaelluksensa päätteeksi John Mpaliza vieraili AKL:nkin päämajana toimivan Rauhanaseman 100-vuotisjuhlassa. Kuvaaja: Tiia Sainio

SOULISSA SOTABISNESTÄ PYSÄYTTÄMÄSSÄ

ESIMERKKEJÄ ONNISTUMISESTA

Emme suinkaan olleet paikalla vellomassa asioiden surkeudessa, vaan muuttamassa niitä. Kansainvälisen War Resisters' International -verkoston ja kahden eteläkorealaisen rauhanjärjestön järjestämään Stopping the War Business -seminaariin oli kokoontunut aktiivisia sodanvastustajia viideltä eri mantereelta.

Tapahtuman tarkoituksena oli jakaa kokemuksia toiminnasta asevarustelua ja sodista taloudellisesti hyötyviä vastaan. Esimerkkejä kampanjoista löytyi Yhdysvalloista Länsi-Papuaan. Sarah Shebabi Bahrain Watch -järjestöstä kertoi, kuinka Lontoossa keskustuimistoaan pitävän Bahrain Watchin ja eteläkorealaisten aktivistien yhteiskampanjalla estettiin kyynelkaasun toimittaminen Bahrainiin.

Bahrainissa kyynelkaasua käytetään kollektiivisten rangaistusten välineenä ja tappavana aseena. Maan ihmisoikeustilannetta vahtiva järjestö oli koonnut jonkin aikaa todisteita käytetyistä kaasupatruunoista ja niiden uhreista. Lopulta se sai käsiinsä asiakirjan, joka kertoi suunnitteilla olevasta kaupasta Bahrainin ja eteläkorealaisten yritysten välillä. Vaikuttavalla, kaupan vaikutukset konkreti-

Sodanvastustajia eri puolilta maailmaa kokoontui Etelä-Koreaan keskustelemaan asekaupasta ja jakaakseen kokemuksia asekaupan vastaisesta toiminnasta. Synkstä aiheestaan huolimatta tapaamisesta päällimmäiseksi jäivät mielen innostus ja toivo.

*"Arviolta 40 prosenttia kaikesta maailman korruptiosta liittyy asekauppaan", kirjailija ja tutkija Andrew Feinstein latoo videolinkin yli salilliselle seminaarivieraita. "Asekaupan korruptioalttiutta voi se-
littää sillä, että siinä liikkuu tähtitieteellisiä summia rahaa, hankinnoista päättää suhteellisen pieni määrä ihmisiä ja alan luonne on lähtökohtaisesti salaileva. Minua puistattaa."*

Juuri edellisenä päivänä olimme kuulleet, kuinka Tukholman rauhantutkimus-

instituutti SIPRI:n tulokset maailman sotilasmenoista kattavat ehkä vain puolet todellisesta summasta – ja SIPRI:n laske-
ma lukukin on tuhansia miljardeja.

*"Valtiot käyttävät asevarusteluun ja armeijoihinsa virallisesti siihen suunnattujen budjettien lisäksi myös muita varoja", tutkija Jordi Calvo Rufanges kertoo. Valtiot voivat esimerkiksi myöntää ase-
teknologian kehitykseen lainoja, jotka eivät näy budjeteissa ja joiden takaisinmaksu jää monesti epäselväksi.*

Asekauppa on isoa bisnestä, ja vaikuttaa ihmisten elämään dramaattisesti. Aseet lietsovat ja kärjistävät konflikteja, ja toisaalta varusteluun käytetyt rahat ovat monesti pois esimerkiksi terveydenhuollosta. Välillä pienikin määrä aseita voi kylvää paljon tuhoa ja kuolemaa tietyllä alueella.

Mielenosoitus ADEX-asemessuja vastaan Soulessa, Etelä-Koreassa.

soivalla videolla alkanut kansainvälinen kampanja sai kaupan pysäytettyä.

#STOPADEX

Seminaarin jälkeen valmistauduimme toimintaan: seuraavana päivänä olivat alkamassa suuret ADEX-asemessut, joita vastaan eteläkorealaiset rauhanaktivistit ovat kampanjoineet useana vuonna. Ne kävivät hyvin myös käytännön esimerkiksi rajat ylittävistä yhteistyöstä.

Kansainvälisinä tapahtumina asemessut tekevät sotateollisuuden verkostot hetkeksi näkyvimmiiksi kerätessään alansa merkittävimmät myyjät ja ostajat saman katon alle, ja messuilla myydään sotateknologiaa käsiaseista miehittämättömiin lennokkeihin. Messut tuovat yhteen kirjavan joukon eri maissa toimivia rauhaa ja ihmisoikeuksia puolustavia kampanjoita.

Sotatarvikkeiden kaupalle messut ovat sekä tärkeitä että logistisesti vaativia. "Asemessut tarjoavat hyvän mahdollisuuden hankaloittaa globaalia asekauppaa", Lontoossa järjestettäviä maailman suurimpia asemessuja vastaan kampanjoivat Sarah Reader ja Sarah Waldron kertoivat pitämässään työpajassa.

"Emme ehkä voi pysäyttää kerralla kokonaisia messuja, mutta voimme vaikuttaa siihen, että niiden järjestämisestä tulee entistä kalliimpaa ja vaikeampaa. Voimme kampanjoida esimerkiksi niin, että tapahtumatiloja omistavat yritykset eivät ole enää yhtä halukkaita antamaan tilojaan messujen käyttöön."

ILLALLISMIENOSOITUS

Maanantai-iltana asekauppiaat kokoontuivat ADEX-messut aloittavaan illallistilaisuuteen Marriot-hotelliin. Mielenosoittajat olivat valmiina risteyksessä heidän saapuessaan tummennetuina lausein varustetuissa autoissa ja luksusluokan busseissa. "Arms dealers here today. This is not OK!", suuri banderolli julisti englanniksi ja koreaksi.

Muutama mielenosoittaja oli pukeutunut kuolemaksi viikatteineen päivineen. Huudot ja protestilaulut raikasivat. Uusien autojen lipuessa ohi väkijoukosta nousi huuto: "Shame on you! Hävetkää!" Hotellin sisällä toinen mielenosoittajien ryhmä siisteihin pukuihin pukeutuneena levitti banderollit vaatien asemessujen pysäyttämistä.

Erittäin militarisoituneessa Etelä-Koreassa asekauppaa pidetään yleisesti isänmaallisena ja siten positiivisena teollisuudenalana. Hotellimielenosoituksesta alkaneen viikon kestävä ADEX-messuja vastustavan kampanjoinnin päätavoite olikin ennenkaikkea kyseenalaistaa tämä näkemys ja nostaa kansainvälisen asekaupan konflikteja lietsova luonne tapetille.

KANSAINVÄLISTÄ VASTARINTAA

Paitsi että seminaari työpajoineen ja mielenosoituksineen toimi tiedon jakajana ja apuna paikallisten järjestäjien kampanjan toteuttamisessa, se tarjosi aktivisteille tilaisuuden vahvistaa verkostojaan. Jo seminaarin aikana pohdittiin konkreettisia keinoja tehostaa työtä kansainvälisten verkostojen avulla.

Jaetut tiedot ja kokemukset, vaihdetut yhteystiedot ja siemenet uusiksi yhteistyömuodoiksi jättivät jälkeensä joukon innostuneina kotiin palaavia ihmisiä. Seminaarin lopulla minulta kysyttiin mitä aion viedä kotiin tapahtumasta. Vastaus oli selkeä: lisää tietoa, solidaarisuutta, ideoita yhteisestä toiminnasta, ja – jälleen kerran – toivoa.

TUULI VUORI

KESKUSTELU alue

Palstalla Antimilitaristin lukijat voivat keskustella ja esittää näkemyksiään sodasta, rauhasta, antimilitarismista, rauhanliikkeestä tai lehden sisällöstä. Pisimmillään kirjoitukset voivat olla 2000 merkkiä pitkiä. Antimilitaristin toimitus pidättää oikeuden lyhentää ja valikoida julkaistavia tekstejä.

MUUT mediat

“Turvapaikkahakemuksen voi jättää vain fyysisesti maahan. Keskustelussa on väläytely mahdollisuutta, että esimerkiksi edustustoissa voisi hakea, mutta se keskustelu on laantunut. Reittejä ei ole, sitä ei voi kiistää.”

RAJAVARTIOLAITOKSEN
APULAISOSASTOPÄÄLLIKKÖ MATTI
SARASMAA VIHREÄSSÄ LANGASSA
20.8.2015

MIKÄ MIELOSELTA UNOHTUI?

Timo Mielonen ihmettelee Ei sotaa ilman sotilaita -kirjan arvostelussaan (Antimilitaristi 3/15), mihin sivarit unohtuivat. Häneltä jää ilmeisesti huomaamatta, että hänen mainitsemiensa kahden tekstin lisäksi kirja sisältää artikkelit ensimmäisen siviilipalveluslain säätämisen vaiheista sekä syrjintäkampanjasta, joka on esimerkki Aseistakieltäytyjäliiton nykyisestä siviilipalvelukseen ja sivareiden yhteiskunnalliseen asemaan liittyvästä toiminnasta. *“Unohtunutta”* aihetta käsitellään siis neljässä kirjan kahdeksasta artikkelista.

Mielosen mukaan realistinen tavoite olisi totaalkieltäytymisen sijaan *“nostaa sivarien määrää merkittävästi suuremmaksi”*. Aseistakieltäytyjäliitossa on toki pohdittu paljon, mitä vaikutuksia tällaisella olisi. Esimerkkejä löytyy Euroopasta. Saksassa siviilipalveluksen suorittavien määrä oli järjestelmän loppuvaiheessa suurempi kuin armeijan käyvien. Tämä ei kuitenkaan johtanut saksalaisen yhteiskunnan demilitarisoitumiseen vaan siihen, että asevelvollisuus säilyi Saksassa kymmenisen vuotta pidempään kuin muissa suurissa läntisen manner-Euroopan maissa.

Itsekään en usko, että totaalkieltäytymisen varaan on mahdollista rakentaa Suomessa suurta joukkoliikettä, sen merkitys on muualla. On kuitenkin jo olemassa asevelvollisuuden kytseenalaistava nuorten miesten *“joukkoliike”*: noin 25% ei suorita mitään palvelusta. Vapautettuja on 5-6 kertaa enemmän kuin sivarin suorittavia. Tämä kehitys syövyttää vähitellen – on jo syövyttänyt – asevelvollisuuden legitimitettä, kun järjestelmä ei tosiasiaa koske edes kaikkia nuoria miehiä eikä palveluksen suorittaminen ole enää kaikkia miehiä yhdistävä kokemus.

Muutamaa vuotta pidemmällä aikavälillä oikeastaan ainoa tapa säilyttää edes nuorten miesten enemmistöä koskeva asevelvollisuus – saati laajentaa se koskemaan myös naisia – olisi lisätä armeijan ulkopuolella asevelvollisuuden suorittavien määrää. Kun nykyään maanpuolustuspiireissäkin aletaan nähdä siviilipalveluksen mahdollisuudet asevelvollisuuden säilyttämisen välineenä, ne olisi ehkä hyvä ymmärtää myös rauhanliikkeen piirissä, ainakin jos aihetta haluaa kommentoida. Asiaa käsitellään yhdessä kirjan artikkeleista.

Myös siviilipalveluksen mahdollinen merkitys työmarkkinoille lienee syytä huomata. Suomessa on muutenkin pyrkimys korvata palkkatyötä palkattomalla työllä *“osallistavan sosiaaliturvan”*, työkokeilujen yms. nimissä, ja erityisesti tämä koskee nuoria. Tähän kuvioon siviilipalveluskin saattaisi sopia valitettavan hyvin.

Ylläsanotusta huolimatta siviilipalvelus on edelleen yksi keskeinen aseistakieltäytymisen muoto, ja se ja siitä tiedottaminen muodostaa luonnollisesti yhä olennaisen osan Aseistakieltäytyjäliiton toimintaa. Esimerkkinä kutsuntakampanjaa on laajennettu tänä vuonna lähettämällä kaikille Pohjois-Karjalan kutsuntakäisille kirje, jossa kerrotaan armeijan käymisen vaihtoehdoista. Ja kun Mielonen haluaa että sivarin palveluksesta kerrottaisiin, todettakoon että Aseistakieltäytyjäliitto on ollut koko alkuvuoden ajan mukana toteuttamassa aseistakieltäytyjien muistitietokeräystä, jossa yksi tavoitteista on juuri sivarikokemuksen kokoaminen.

KAJ RANINEN

“Odotan Euroopalta jämäkempiä toimia. Rajavalvonta on saatava kuntoon. Ihmiset olisi ohjattava tulemaan Eurooppaan laillisia reittejä. Nyt he tulevat laittomia reittejä henkensä kaupalla rekoissa ja kumiveneissä.”

SISÄMINISTERI PETERI ORPO HELSINGIN
SANOMISSA 2.9.2015

Unkarin parlamentti hyväksyi maanantaina lain, joka sallii ei-tappavien aseiden käyttämisen turvapaikanhakijoita vastaan. Uuden lain perusteella Unkarin puolustusvoimat voi alkaa käyttää esimerkiksi kumiluoteja, ääni- ja kyynelekaasukranaatteja sekä verkonheitimiä.

HS 22.9.2015

Poliisihallitus on pyytänyt Puolustusvoimilta virka-apua Tornion järjestelykeskukseen. Apua tarvitaan muun muassa järjestelykeskuksen sisäännototarkastuksiin, alueen suojaamiseen sekä turvapaikanhakijoiden ohjaustehtäviin. Paikalle lähtee Puolustusvoimien virka-apuosasto, johon kuuluu noin 30 henkilöä. Heidän joukossaan on sekä ammattisotilaita että varusmiehiä.

AAMULEHTI, STT 22.9.2015

“Jokaiselle sukupolvelle on tärkeää kokea viime sotien ihme.”

PUOLUSTUSMINISTERI JUSSI NIINISTÖ
YLE:N NETTISIVUILLA 31.10.2015

KYSY KELTILTÄ

PALSTALLA ASEISTAKIELTÄYTYJÄLIITON LAKIASIAINSIHTEERI JUHA KELTTI KÄSITTELEE JURIDISIA KYSYMYKSIÄ.

VAIN JOURNALISMIN SANANVAPAUTTA?

Syksyllä 2007 Helsingissä järjestettiin Smash Asem-mielenosoitus, jossa poliisin taktiikka aiheutti muun muassa neljä moitetta apulaisoikeusasiamieheltä. Suomen Kuvalehden lehtikuvaaja Markus Pentikäinen ei noudattanut poistumiskäskyä ja jäi saartorenkaseen, kuvaasi tapahtumia ja otettiin kiinni lähes 18 tunniksi. Pentikäinen kertoo kuullessaan megafoniin huudetun käskyn: "Ottakaa kuvaaja kiinni."

Poliisin toiminnan tuomitsivat tuoreeltaan mm. Kansainvälinen Lehdistöinstituutti IPI ja journalistijärjestöt, kun taas ministerit kehuivat poliisin toimintaa. Asia vietiin käräjäoikeuteen. Niskoittelu luettiin Pentikäiselle syyksi mutta hänet jätettiin rangaistukseen tuomitsematta lopulliseksi jääneellä hovioikeuden tuomiolla.

Sananvapaus on perustuslain ja ihmisoikeussopimusten mukaan sama kaikille. Keskustelu vinoutui kuitenkin kysymykseksi journalistin sananvapaudesta.

Kysymys viranomaisten perustuslaillisesta velvollisuudesta turvata perusoikeuksien toteutuminen sivuutettiin mediasa. Esimerkiksi viestintäoikeuden tutkija, OTT Päivi Tiilikka omaksui perusoikeuskielteisen kannan: "Esimerkiksi turvallisuuden ja järjestyksen ylläpitämiseksi poliisille on annettu mahdollisuus tällaiseen. Meillä on yleensä lähtökohtana ollut, että vaikka toimittajat ja kuvaajat käyttävät sananvapautta, tämäntyyppisissä tapauksissa hekin lähtökohtaisesti joutuvat alistumaan normaalin lainsäädännön piiriin", Tiilikka sanoi YLE:llä 30.4.2009.

IHMISOIKEUSTUOMIOISTUIN: EI LOUKKAUSTA

Sananvapausloukkaus vietiin Euroopan ihmisoikeustuomioistuimeen (EIT). Euroopan ihmisoikeussopimuksen (EIS) 10. artikla toteaa sananvapaudesta muun muassa:

"Jokaisella on sananvapaus. Tämä oikeus sisältää vapauden pitää mielipiteitä sekä vastaanottaa ja levittää tietoja ja ajatuksia alueellisista rajoista riippumatta ja viranomaisten siihen puuttumatta."

EIT:n päätös asiassa Pentikäinen vs. Suomi annettiin lokakuussa. Sen mielestä Pentikäisen sananvapautta ei loukattu.

EIT:n tuomio on herättänyt journalistien ja oikeusoppineiden kritiikkiä. Miten poliisin toiminnasta voi raportoida julkisuudessa, jos kuvaaminen on sallittu vain poliisin osoittamassa paikassa? Antoiko Suomen valtio tapauksesta väärää tietoa EIT:lle, kuten Pentikäistä avustanut Journalistiliiton juristi väittää.

Voi myös kysyä, sovelsiko EIT aiempaa löysemmin 10 artiklan rajoituslauseketta, jonka mukaan sananvapautta voi rajoittaa vain lailla ja syistä, jotka ovat välttämättömiä demokraattisessa yhteiskunnassa esimerkiksi yleisen turvallisuuden suojaamiseksi, taikka epäjärjestyksen tai rikollisuuden estämiseksi.

KAHDEN KERROKSEN SANANVAPAUTTA?

Ratkaisun arvioinnissa on nyt painottunut problematiikka, jota Riku Neuvonen

ja Pauli Vartiainen käsittelevät Perustuslakiblogissa 24.10.2015.

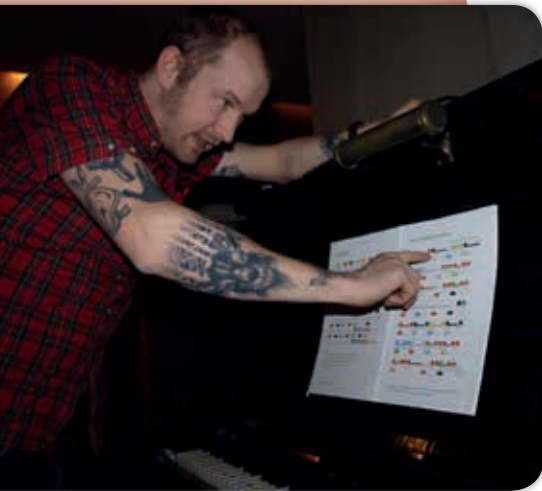
Kirjoittajat kuvailevat EIT:n ratkaisua: "(m)ielenosoituksen yhteydessä ei tapahtunut mitään sellaista, jonka voisi tulkita viranomaisten pyrkimykseksi tahallaan estää mediaa seuraamasta mielenosoitusta. Kiinnioton tarkoituksena ei myöskään ollut pimittää julkisuudelta, miten poliisi toimi mielenosoittajia kohtaan. () suuri jaosto katsoo ratkaisussaan, ettei lehtikuvaajaa estetty tekevästä journalistista työtään sen enempää mielenosoituksen aikana kuin sen jälkeenkään. Tällä perusteella ihmisoikeustuomioistuin piti kuvaajan sananvapauteen puuttunutta viranomaistoimintaa välttämättömänä demokraattisessa yhteiskunnassa."

Kirjoittajat näkevät merkkejä erityisen sananvapaussuojan eli journalismin vapaudeksi tai medianvapaudeksi muuttuneen lehdistönvapauden kuolleista nousemisesta. "Nykyaikaisen mediatodellisuuden kannalta tällaiset pyrkimykset johtavat vain siihen, että sananvapaus tosiasiallisesti kapenee", he huomauttavat.

Kaikesta päätellen itse kuvaaja on kuvattava etäämpää tulevaisuuden mielenosoituksissa oikeudenkäynnin varalta. Tulevaisuudessa ihmisoikeuksia koskeissa oikeusprosesseissa on alun alkaen tarpeen korostaa ihmisoikeuksien universaalisuutta. Ne kuuluvat kaikille – myös sananvapauteen.

MITÄ SIVARI DUUNOON NYL?

SIVARI

Kalle Pajamaa

NYKYINEN DUUNI

**Kehitysvammaisten
musiikkityöpajan
ohjaaja, Pertti
Kurikan nimipäivät
-yhtyeen manageri**

SIVIILIPALVELUSPAIKKA

Lyhty ry

Milloin ja minkä ikäisenä suoritit siviilipalveluksen?

Olin 25-vuotias kun aloitin työpalvelun vuonna 2004. Neljä vuotta aiemmin kävin jo Lapinjärven siviilipalveluskeskuksessa suorittamassa koulutusjaksoa, mutta sopivan palvelupaikan puutteesta opiskelin tuossa välissä media-assistentiksi.

Kuinka pitkä palvelusaika oli tuolloin?

12kk.

Työpaikkasi ja työtehtäväsi siviilipalvelusaikana?

Kehitysvammaisten musiikinohjaaja. Kehitysvammaisten aikuisten ohjaamista ja opettamista soittamaan eri instrumentteja. Etupäässä työ oli soitonohjaamista ja biisien sovittamista kuvionuoteille. Kuvionuottijärjestelmä on Suomessa kehitetty nuotinkirjoitus- ja lukumenetelmä, joka perustuu väreihin ja muotoihin. Väreillä on vastineensa soittimien kielissä.

2004 tammikuussa alkoi Lyhty ry:ssä musiikkityöpaja. Osallistujina oli kehitysvammaisia aikuisia, joilla jo oli kokemusta ja kiinnostusta soittamisesta. Tarkoituksena työpajassa on tukea asiakkaita hankkimaan elantoaan

musiikin avulla. Aluksi työpaja oli musiikin erityisoppilaitos Resonaarin tiloissa kunnes se siirtyi nykyisiin tiloihin Konalaan. Pertti Kurikan Nimipäivien Pertti ja Sami olivat työpajassa alusta asti mukana, Kari ja Toni liittyivät mukaan vuosina 2005 ja 2006.

Mitä töitä olet tehnyt sivarin jälkeen?

Samana työtä kuin sivarissa! Minulta kysyttiin haluanko jatkaa töitä siviilipalveluksen jälkeen ja minähän halusin. Nyt on takana 12 vuotta tässä samassa työpaikassa.

Oliko siviilipalveluksesta hyötyä?

Kehitysvammaisten kanssa työskentelystä minulla ei ollut aluksi mitään kokemusta, nythän sitä on kertynyt.

Siviilipalveluksestani oli hyötyä tolkkumasti. Kasvoin aikuiseksi näiden ihmisten kanssa työskennellessäni. Koko maailma avartui.

Mieleen jäänyt tapahtuma tai sattumus siviilipalvelusajalta?

Kun olin menossa sivaripaikan työhaastatteluun, oven avannut hoitaja ei ollut ihan varma, tulinko sinne kehitysvammaisten asumisyksikön asiakkaana vai jossakin muussa roolissa.

Onko vakaumuksesi säilynyt? Mitä tekisit, jos nyt joutuisit kutsuntoihin?

Valitsisin minkä tahansa vaihtoehdon paitsi armeijan. Enköhän sivariin menisi kuitenkin.

Minulla on vakaumuksellinen syy kieltäytyä aseista, kuten kai useimmilla sivareilla. En usko minkäänlaisiin aseellisiin ongelmanratkaisuihin.

JUSSI HERMAJA

LUE LEHDEN
VANHAT NUMEROT
NETISSÄ
ANTIMILITARISTI.FI

KAULAHUIVI 12€
T-PAIDAT 16€
RINTANAPIT 1€
PINSSIT 2€
AKL-WEB.FI

13.12.
RAUHANASEMAN
JOULUMYYJÄISET
KELLO 11.00-17.00

Rauhanaseman joulu-
 myyjäisistä löydät
 pukinkonttiin lahjat,
 joilla parannat samalla
 maailmaa. Eri kansalais-
 järjestöjen tukituotteiden lisäksi saat talon kahvilasta
 leivonnaisia ostosten lomassa nautittavaksi tai vaikka mukaan.

19.12. ASEISTAKIELTÄYTYJÄLIITON
PUNK-TUKIKEIKKA RAUHANASEMALLA

Liput 5€. Ovet aukeavat kello 19.00. Tapahtuma on ikärajoiton.
 Keikkabändit: Blossom Hill, Internt Oppggjør
 (Norja), Kurjam (Viro), Plastic Tones.

TAMMIKUU - HELMIKUU 2016

Seuraa ilmoittelua AKL:n nettisivuilta tai Facebookista.

ASEISTAKIELTÄYTYJÄLIITON

toiminta

KALENTERI

WANHAT
 WALITUT

PARIKYMMENTÄ ASEISTAKIELTÄYTYJÄ- PAKOLAISTA BALTIASTA HAKENUT TURVAPAIKKAA SUOMESTA

S&T 1/1991

Lue koko lehti osoitteessa:
 antimilitaristi.fi

Eestin asevelvollisuudesta kieltyneiden jär-
 jestö Geneve -49:n mukaan useimmat kiel-
 täytyjät aikovat pysytellä kotimaassaan. Ar-
 vioita parisataa kieltyjää on paennut ul-
 komaille.

Aseistakieltyjäliitto on toiminut aktiivises-
 ti pakolaisten auttamiseksi. Liitolla on pitkä-
 aikaiset suhteet sekä Baltian maiden että
 Neuvostoliiton aseistakieltyjäliikkeisiin.

VETOOMUS HALLITUKSELLE

Aseistakieltyjäliitto antaa tukensa Balti-
 an aseistakieltyjille. Liitto vetosi 14.1.91
 Suomen hallitukseen, jotta Suomen viran-
 omaiset myöntäisivät turvapaikan asevel-
 vollisuudesta kieltyneille Baltian maiden
 ja Neuvostoliiton kansalaisille.

Liitto korostaa, että YK:n ihmisoikeus-
 toimikunnan päätöksen mukaan (E/
 CN.4/1989/L.69) aseistakieltyminen on
 ihmisoikeuksien julistuksessa sekä kansa-
 laisoikeuksia ja poliittisia oikeuksissa kos-
 kevassa yleissopimuksessa tunnustettavien
 ajattelun, omantunnon- ja uskonnonvapau-
 den oikeutettua käyttöä.

Neuvostoviranomaiset eivät tunnusta oi-
 keutta kieltyä aseista. Lisäksi on näyttöä
 siitä, että baltialaisia ja myös muita ei-venä-
 läisiä asevelvollisia vainotaan armeijassa.

Geneve -49:n mukaan Eestissä on 8 000-10
 000 kieltyjää. Suurin osa eestiläisistä ase-
 velvollisista on jättänyt menemättä kutsuntoi-
 hin. Lisäksi 20% Eestin venäjänkielisistä on niin
 ikään jättänyt menemättä kutsuntoihin. Baltian
 maissa on hyväksytty mahdollisuus suorittaa
 siviilipalvelus, mutta Neuvostoliitto ei ole tun-
 nustanut oikeutta kieltyä armeijasta.

Myös muista Baltian maista saatujen tie-
 tojen mukaan merkittävä osa kieltyjy-
 jistä on venäjänkielisiä. Tämä tukee kä-
 sitystä, jonka mukaan Baltian ja muiden
 Neuvostotasavaltojen suurta kieltyjy-
 määrää ei voida pelkästään selittää kan-
 sallisuuksien avulla, vaan kyseessä
 on yleinen neuvostoarmeijan vastaisuus.

GENEVE -49

Geneve -49 -järjestö vastustaa Neuvostoliiton
 toimeenpanevia kutsuntoja, koska se katsoo
 näiden rikkovan Genevessä vuonna 1949 sol-
 mittua kansainvälistä sopimusta vastaan. So-
 pimuksen mukaan miehittävä valtio ei saa toi-
 meenpanna asevelvollisuutta miehityllä alu-
 eella. Eestin kutsuntojen vastustajista enem-
 mistö ilmoittaa vastustavansa nimenomaan
 velvollisuutta palvella puna-armeijassa.

Kaikkia Suomeen saapuneita aseistakielty-
 tyjäpakolaisia tai heistä tietäviä pyydetään
 ottamaan yhteyttä Aseistakieltyjäliittoon.

Aseistakieltäytyjäliitto

AKL on antimilitaristinen rauhanjärjestö. Se toimii aseistakieltäytyjien (siviilipalvelusmiehet, totaalikieltäytyjät, reservikieltäytyjät) etujärjestönä ja on toisaalta kaikille avoin militarismin vastainen nuorisjärjestö, joka toimii muidenkin kuin aseistakieltäytymiseen suoraan liittyvien kysymysten parissa. Sen jäseneksi voivat liittyä ja siinä toimia kaikki iästä tai sukupuolesta riippumatta.

Liitto näkee sotien syinä ihmisten välisen eriarvoisuuden ja todellisten vaikutusmahdollisuuksien puutteen, jotka luovat ja ylläpitävät militaristisia rakenteita. Se toimii näiden syiden poistamiseksi ja militarismin murtamiseksi. Se näkee sekä asevelvollisuuden että armeijalaitoksen tarpeettomana ja vahingollisena ihmiskunnan hyvinvoinnin kannalta.

AKL ei usko aseisiin perustuvaan turvallisuuteen. On väärä lähtökohta, että eri valtioiden ja niissä asuvien ihmisten intressit ovat vastakkaiset, että turvallisuus on turvallisuutta toisia valtioita, toisia ihmisiä vastaan. Toisten ihmisten tappaminen tai siihen valmistautuminen ei luo suojaa todellisia uhkia, esim. ympäristöongelmia tai köyhyyttä, vastaan. Pikemminkin sota ja asevarustelu pahentavat näitä ongelmia tuhlaamalla niiden ratkaisemiseen ja ehkäisemiseen kipeästi tarvittavia taloudellisia ja ihmillisiä voimavaroja.

AKL haluaa omalta osaltaan olla rakentamassa maailmaa, jossa vallitsee todellinen turvallisuus. Turvallisuus, joka ei perustu aseisiin, vaan siihen, ettei kukaan enää tarvitse aseita. AKL:n toiminnan pohjana on kansainvälinen sodanvastustajien julistus:

“Sota on rikos ihmiskuntaa vastaan. Siksi olen päättänyt olla tukematta minkäänlaista sotaa ja kamppailla sotien kaikkien syiden poistamiseksi”.

Aseistakieltäytyjäliitto pitää armeijalaitosta ja asevelvollisuusjärjestelmää tarpeettomana ja vaatii niiden lakkauttamista. Niin kauan kuin ne ovat olemassa, AKL tukee totaalikieltäytymistä ja toimii siviilipalveluksen kehittämiseksi niin, että aseistakieltäytymisestä tai muulla tavoin asevelvollisuuden välttämisestä tulee varteenotettava vaihtoehto yhä useammalle asevelvolliselle.

YHTEYSTIEDOT

Aseistakieltäytyjäliitto
Rauhanasema
Veturitori 3
00520 Helsinki

puh 040 836 2786
fax 09 147 297
toimisto@akl-web.fi
www.akl-web.fi

ASEISTAKIELTÄYTYJIEN NEUVONTA

puh 040 836 2786, neuvonta@akl-web.fi

LAKIAPUA

lakiasiainsihteerin Juha Keltti
044 950 8520, juha.keltti@akl-web.fi

TOIMINTARYHMÄT

AKL-Tampere: tampere@akl-web.fi

Oletko kiinnostunut AKL-toiminnasta omalla paikkakunnallasi? Ota yhteyttä toimistoon, niin neuvomme!

MUITA YHTEYSTIETOJA

War Resisters' International
5 Caledonian Road,
London N1 9DY, Britain
info@wri-irg.org
www.wri-irg.org

European Bureau for Conscientious Objection
35 Van Elewyck street
1050 Brussels, Belgium
ebco@ebco-beoc.org
www.ebco-beoc.org

LIITY JÄSENEKSI

Aseistakieltäytyjäliiton jäseneksi voivat liittyä aseistakieltäytyjien lisäksi kaikki muutkin, jotka kannattavat liiton periaatteita. Perusjäsenmaksu on 10 euroa, alennettu maksu 5 euroa (palveluksessa oleville sivareille, totaalikieltäytyjille - joiden oikeusprosessi on kesken - ja kaikille maksuvuonna 22 vuotta tai vähemmän täyttävälle). Tukijäsenmaksu on 20 euroa.

Maksa jäsenmaksusi tilille FI87 8000 1700 505 41. Kirjoita viestiosaan nimesi ja yhteystietosi (katuosoite lehteä varten sekä sähköpostiosoite). Jäsenmaksuun sisältyy neljä kertaa vuodessa ilmestyvä Antimilitaristi -lehti.